

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus teemal „Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ja Regioonide Komiteele „Kestliku Euroopa investeerimiskava. Euroopa rohelise kokkuleppe investeerimiskava““

(COM(2020) 21 final)

(2020/C 311/09)

Raportöör: **Carlos TRIAS PINTÓ**

Kaasraportöör: **Petr ZAHRADNÍK**

Konsulteerimistaotlus	Euroopa Komisjon, 6.2.2020
Õiguslik alus	Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 304
Vastutav seksioon	majandus- ja rahaliidu ning majandusliku ja sotsiaalse ühtekuuluvuse seksioon
Vastuvõtmine seksioonis	13.5.2020
Vastuvõtmine täiskogus	10.6.2020
Täiskogu istungjärk nr	552
Hääletuse tulemus	220/1/8
(poolt/vastu/erapooletuid)	

1. Järeldused ja soovitused

1.1. Praegu on koroonaviiruse pandeemiaga tegelemine Euroopa peamine prioriteet, et seista silmitsi ebakindlusega, mis võib jõuliselt muuta ELi eelarve suunilust ja jaotust. Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee soovib tungivalt järgmise mitmeaastase finantsraamistiku tugevdamist ja eelarvekulutuste ülemmäära ajutist suurendamist 2 %ni, mis tagaks vajalikud eelarvevahendid ja võiks toetada ühenduse võlakirjade emiteerimist osana jõulisest taastekavast.

1.2. Komitee peab tervitatavaks eurorühma hiljutist kokkulepet,⁽¹⁾ millega nähti ette 540 miljardit eurot töötajate, ettevõtete ja liikmesriikide toetamiseks, nõustudes ühtlasi Euroopa fiskaalkokkulepet käsitlevate ELi eeskirjade suurema paindlikkusega.

1.3. ELi nõukogu peaks jõudma kokkuleppele taastefondi⁽²⁾ ja mitmeaastase finantsraamistiku suhtes enne suvevaheaega kooskõlas Euroopa Komisjoni 27. mai ettepanekuga, et sillutada teed Euroopa majanduse elavdamisele ning toetada Euroopa rohelises kokkuleppes ette nähtud keskkonnahoidlikku ja digitaalset üleminekut.

1.4. Samuti avaldab komitee tunnustust kõigi asjaomaste ELi institutsioonide kiirele ja kooskõlastatud solidaarsusel põhinevale reageerimisele⁽³⁾.

1.5. Koroonaviiruse puhang avaldab sügavat ja negatiivset mõju kestliku arengu eesmärkide ja Euroopa rohelise kokkuleppe eesmärkide saavutamisele. Seetõttu rõhutab komitee vajadust seista sellele kiireloomulisele ohule võimalikult kiiresti vastu ning keskenduda majanduse elavdamiseks tehtavates jõupingutustes kestliku arengu eesmärkidele ja rohelisele kokkuleppele ilma liigse viivitusega.

⁽¹⁾ <https://www.consilium.europa.eu/et/press/press-releases/2020/04/09/report-on-the-comprehensive-economic-policy-response-to-the-covid-19-pandemic>.

⁽²⁾ Euroopa Liidu 750 miljardi euro suurune taasterahastu.

⁽³⁾ Ennekõike Euroopa Komisjoni ettepanekud optimeerida praeguse eelarve kasutamist terviklikul, kättesaadaval ja paindlikul viisil, nimelt Euroopa Liidu Solidaarsusfond, koroonaviirusele reageerimise investeerimisalgatus (I ja II pakett) ja erakorralise toetuse rahastamisvahendi taas kasutuselevõtt, eriolukorras töötuseriski leevendamiseks pakutava ajutise toetuse Euroopa rahastu (TERA) ja Euroopa abifond enim puudust kannatavate isikute jaoks; Euroopa Keskpanga pandeemia majandusmõjude ohjeldamise erakorraline varaostukava, mis hõlmab kõlblike varade laiendamist ja tagatiste vähendamist; järelevalveasutuste roll regulatiivsete finantsnõuete õigeaegsel käsitlemisel; Euroopa Investeerimispanka algatus luua üleeuroopaline VKEdele mõeldud tagatistfond; Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituudi kriisile reageerimise algatus.

1.6. Lisaks ajutistele solidaarsusmeetmetele nõuab komitee Euroopa investeringute stabiliseerimise vahendi taastamist ning lähenemise ja konkurentsivõime eelarvelise toetusvahendi viivitamatut rakendamist, suurendades selle summat mitmeaastases finantsraamistikus 2021–2027.

1.7. Vaja on uut rohelist ja ühiskondlikku kokkulepet, et tuua kokku kodanikud kogu nende mitmekesisuses ning riiklikud, piirkondlikud ja kohalikud ametiasutused, sotsiaalpartnerid, kodanikuühiskonna organisatsioonid ja tööstus, kes teevad tihedat koostööd ELi institutsioonide ja nõuandvate organitega.

1.8. Kestliku Euroopa investeerimiskava on esimene kõikehõlmav poliitikameede väga suure eesmärgi – CO₂-neutraalsuse saavutamisel 2050. aastaks kooskõlas ELi rohelise kokkuleppega.

1.9. Kuigi komitee kiidab heaks rohelise kokkuleppe eesmärgid, peab ta kahetsusväärseks kooskõla puudumist vastava eelarveeraldise, mis jääb järgmises mitmeaastases finantsraamistikus kaugelt alla 1,3 % liikmesriikide kogurahvatulust, mida taotlesid Euroopa Parlament ja komitee, et tagada iga konkreetse meetme täielik elluviimine ilma teisi meetmeid kahjustamata.

1.10. Samuti väljendab komitee kahtlust selle üle, kui tulemuslik on kliimaküsimuste hõlmamine kõigisse ELi programmidesse, ja kutsub liikmesriike üles kaasama kodanikuühiskonna organisatsioone kliimakindluse tagavate ELi kulutuste edendamise. Peamised sammud, milles keskkonna- ja kodanikuõiguste rühmad saavad osaleda, on riiklikud energia- ja kliimakavad ning riiklikud reformikavad.

1.11. Komitee kiidab heaks õiglase ülemineku mehhanismi, kuid väljendab kahetsust õiglase ülemineku fondi eelarvevahendite selge ebapiisavuse üle (7,5 miljardit eurot 100 miljardi euro väärtuses rahastamise saavutamiseks). Seda tuleb korvata Euroopa Regionaalarengu Fondist/Euroopa Sotsiaalfond+-ist tehtavate ülekannetega ja liikmesriikidepoolse kaasrahastamisega, samuti loodetavate suurte erainvesteeringute ja avaliku sektori laenurahastuga koos Euroopa Investeerimispingaga.

1.12. Siinkohal sõltub edu tagamine era- ja avaliku sektori partnerlustest (ÜRO kestliku arengu eesmärk nr 17 „Partnerlus eesmärkide nimel“) rahastamise ja jagatud vastutuse valdkonnas, mida näitab roheliste võlakirjade turu hoogustumine.

1.13. Komitee kiidab heaks tervikliku lähenemisviisi ja tunneb siirast heameelt stiimulite üle, millega edendatakse avaliku ja erasektori investeeringuid ja rahastamist, eelkõige keskkonnahoidlikke riigihankeid, ning paindlikumatest riigiabi eeskirjadest tuleneva eeldatava toetuse üle.

1.14. Samuti toetab komitee ELi eelarvejuhtimise parandamist, mille juures arvestatakse jätkusuutlikkuse riske, võttes õppust keskkonnahoidliku eelarvestamise parimate tavade ja eelarvekavade analüüsimisest. Peale selle on stimuleerimispoliitika väljakujundamiseks vaja sobivat maksustamislahendust ühisrahastajate ja annetajate jaoks.

1.15. Samuti on vaja lõpule viia Euroopa majandus- ja rahaliidu loomine (Euroopa stabiilsusmehhanismi asutamislepingu reform koos lähenemise ja konkurentsivõime eelarvelise toetusvahendi ning Euroopa hoiuste tagamise skeemiga), et luua tõhus ja integreeritud kapitaliturgude liit ja pangandusliit, mis hõlmab kõiki liikmesriike ja mille eesmärk on suurem ühtlustamine.

1.16. Komitee nõuab rohelise kokkuleppega seotud Euroopa semestri protsessi täiustamist, seades kestliku arengu eesmärgid ELi poliitikakujundamise keskmesse, samuti ulatuslikumat ELi taksonoomiat, mis hõlmab sotsiaalset mõõdet.

1.17. Komitee leiab, et nii avalik kui ka erasektor peaksid kasutama samu standardeid mitte ainult seoses taksonoomiaga, vaid ka seoses muu kui finantsteabe avalikustamisega. Komitee kiidab heaks muu kui finantsteabe avalikustamist käsitleva direktiivi järgmise läbivaatamise, mis peab olema piisavalt põhjalik, et julgustada äriühinguid pingutama oma tegeliku mõju mõistmiseks. See peaks olema seotud keskkonda ja sotsiaalvaldkonda käsitlevate standardklauslite rakendamise ja riigihangetes.

1.18. Komitee nõuab üldsusele kättesaadavate statistiliste allikate põhjalikumat ja paremat kasutamist ning suuremat Eurostati ja avalike registrite osatähtsust kestliku arenguga seonduva tulemuslikkuse kohta usaldusväärsete andmete esitamisel.

1.19. Komitee rõhutab, et oluline on anda kõigile võimalikele kasutajatele täpset ja hõlpsasti kättesaadavat teavet, et lihtsustada veelgi kohandatud nõuandeteenuste ja tehnilise abi pakkumist. Kedagi ei tohi kõrvale jätta.

1.20. Õiged oskused keskkonnahoidlike töökohtade jaoks on rohelisele ja õiglasele majandusele ülemineku eeltingimus. Komitee pooldab selgeid oskuste prognoosimise strateegiaid ja kutseharidust koos seonduvate tegevuskavadega, et muuta töäjõud püsivalt kõigi sektorite tulevikuvajadustele vastavaks.

1.21. Komitee teeb ettepaneku, et ELi liikmesriigid tõhustaksid finantshariduse programme, hõlmates jätkusuutlikku rahastamist ning innustades kõigi tasandite haldusasutusi kehtestama maksusoodustusi ettevõtetele ja üksikisikutele, et nad investeeriks sotsiaalse mõjuga rohelistesse algatustesse.

2. Taust

2.1. Euroopa rohelise kokkuleppe investeerimiskava ehk kestliku Euroopa investeerimiskava on esimene konkreetne poliitikameede Euroopa rohelises kokkuleppes seatud väga suure eesmärgi – CO₂-neutraalsuse saavutamiseks. See on Euroopa rohelise kokkuleppe investeerimissammas, millega seotud lisainvesteering on 2030. aastaks eeldatavalt 260 miljardit eurot aastas, mis moodustab umbes 1,5 % 2018. aasta SKPst. See väljendub iga-aastastes lisainvesteeringutes ainuüksi energia- ja transpordisüsteemi ning sellega seotud taristusse ajavahemikus 2020–2030.

2.2. Selleks et see kontseptsioon osutuks edukaks, on ülitähtis kaasata erakapitali allikad. See kontseptsioon on era- ja avaliku sektori uut tüüpi sotsiaalne kokkulepe, millest rahastatakse esmatähtsaid, avalikku huvi teenivaid projekte.

2.3. Mitmeaastases finantsraamistikus (2021–2027) seati üldeesmärgiks pühendada 25 % ELi kuludest kliimaküsimuste integreerimisele kõigisse ELi programmidesse. Jätkuva hooga tuleb liikuda Euroopa rohelise kokkuleppe tegeliku ja põhjaliku rakendamise poole, et tegeleda selle hiiglasliku kogu Maad hõlmava probleemiga poliitiliste eesmärkide ja kõrgetasemelise tehnilise tõhususe abil. Euroopa rohelist kokkulepet võib tõepoolest pidada ELi tulevase majandusliku paradigma selgrooks, oluliste muutuste võimalikuks alguseks ja pöördepunktiks. See võib olla ühtse Euroopa lisaväärtuse ja ELi üleilmse juhtrolli sümbol.

2.4. Tuleb luua rahalised vahendid ja asjaomased meetmed ning neid koordineerida liikmesriikide, nende piirkondade ja linnadega, ning laiendada neid rahvusvahelisse keskkonda. Selleks sisaldab rohelise kokkuleppe tegevuskava kliima, energia, liikuvuse, puhast ringmajandust käsitleva tööstusstrateegia, põllumajanduspoliitika, bioloogilise mitmekesisuse ja digiüleminekuga seotud põhimeetmeid, peavoolustades kestlikkust Euroopa rohelise kokkuleppe investeerimiskava ja uuendatud kestliku rahastuse strateegia kaudu. See on mehhanismi oluline osa, mille eesmärk on kasutada kuni 2030. aastani 1 triljonit eurot era- ja avaliku sektori jätkusuutlikke investeeringuid ja võtta ühtlasi arvesse kaasnevat sotsiaalset mõju.

2.5. Õiglase ülemineku mehhanismi, sh õiglase ülemineku fondi⁽⁴⁾ – mis on üks põhielemente komisjoni ettepanekus järgmise mitmeaastase finantsraamistiku kohta – eesmärk on saavutada 2021.–2027. aastal 100 miljardi euro suuruses investeeringuid. See peaks aitama leevendada kliimaneutraalse ELi poole liikumise sotsiaal-majanduslikku, tööhõivele avalduvat ja keskkonnamõju piirkondlikul tasandil.

2.6. Samuti aitavad ELi üleminekul kliimaneutraalsusele innovatsiooni- ja moderniseerimisfondid, mida rahastatakse osaliselt saastekvootidest saadavatest tuludest (vähemalt 25 miljardit eurot järgmise kümnendi jooksul), kuid moderniseerimisfond mõjutab ainult 10 ELi liikmesriiki.

⁽⁴⁾ COM(2020) 22 final.

3. Üldised märkused

3.1. Euroopas valitseb praegu koroonaviiruse pandeemiast põhjustatud tervise- ja majandusalane hädaolukord. Mõlemale probleemile peavad vajaliku aja jooksul reageerima kõik Euroopa institutsioonid.

3.2. Komitee toetab tervishoiu- ja majanduskriisiga toimetulekuks eraldatud märkimisväärseid vahendeid, mis aitavad liikmesriikidel suurendada investeeringuteks ette nähtud vahendeid, tagada ettevõtete likviidsuse, ^(?) säilitada töökohti ja kaitsta töötuid. Nendele asjakohastele sammudele peaks järgnema Euroopa töötuskindlustuse edasikindlustuskava heakskiitmine.

3.3. Selles valdkonnas edu saavutamine sõltub 20 miljoni Euroopa ettevõttest, kuid kaasatavate investeeringute maht peab olema kooskõlas probleemi ulatusega. Seetõttu on ülimalt tähtis, et liikmesriigid ja ELi institutsioonid oleksid valmis ületama oma lahkavumused.

3.4. Vahepeal tuleks ELi rahastamisallikad struktureerida nii, et ei oleks dubleerimist ja kattuvust, et võtta arvesse komisjoni ettepanekuid ⁽⁶⁾.

3.5. Komitee seab kahtluse alla mitmeaastast finantsraamistikku 2021–2027 käsitleva komisjoni ettepaneku tegeliku suutlikkuse täita Euroopa roheline kokkuleppe investeerimiskava nõudeid. Kavas märgitakse küll, et 2030. aastaks vajatakse 2,6 triljoni euro väärtuses lisainvesteeringuid, kuid selles taotletav 1 triljonit eurot jääb selle eesmärgi saavutamisele väga kaugele. Mõne kavandatud mehhanismi ja programmi puuduliku täpsuse tõttu on selle tegeliku ulatust keeruline mõista.

3.6. Komitee soovib anda kestliku Euroopa investeerimiskava finantsraamistiku kohta täpsemat teavet. Näiteks sõltuvad õiglase ülemineku mehhanismi kõik kolm põhisammast väga nõudlikest tingimustest, nimelt õiglase ülemineku fondist endast ja Euroopa Investeerimispanka põhise vahendi eeldatavast võimendavast mõjust avalikule sektorile.

3.7. Komitee nõuab programmi „InvestEU“ jaoks esitatud roheline kokkuleppe erikorra täpsemat kirjeldust.

3.8. Komitee hindab kõrgelt jõulisemate erainvesteeringute (nimelt roheliste võlakirjade) jaoks eeltingimuste ja lihtsustuste väljatöötamist. Empiiriline analüüs näitab selgelt, et võlakirjad on viimastel aastatel muutumas selgelt roheliseks. Roheliste võlakirjade kasutamine parandab emitendi mainet (teadlikkus kliimaküsimustest ja pühendumine kestlikkusele). Rohelised võlakirjad on saanud populaarseks paljude investorite seas – omamaiste, rahvusvaheliste ning keskkonnaalaste, sotsiaalsete ja äriühingu üldjuhtimisega seotud investorite seas. Peale selle näitavad suurimad investeerimispannad üles huvi üha ulatuslikuma roheliste võlakirjade emiteerimise vastu ning aitavad seeläbi levitada rohelist mõtteviisi.

3.9. Komitee kiidab heaks investeeringuid käsitlevad paindlikud riigiabi eeskirjad, sest need aitavad saavutada roheline kokkuleppe eesmärgi, ning pooldab VKEdele rohkemate võimaluste andmist, et võimaldada üleminekut ringmajandusele. Koroonaviiruse kriisile järgneva taastumise ajal peaks EL kaaluma ajutise vahendina ka seda, mida võiks nimetada sotsiaalseks ja roheliseks kuldreeglis, mille kohaselt ei kohaldata eelarve-eeskirju investeeringute suhtes, mille otsene eesmärk on leevendada kliimamuutuste mõju ning vähendada sotsiaalset ebavõrdsust ja vaesust (mida finantskriisi tõttu ei ole siiani suurel määral käsitletud). See aitaks hoogustada väga vajalikke investeeringuid COVID-19 järgse majanduse elavdamise ajal ning vähendada ühel ajal nii kliimamuutuste mõju kui ka suurendada sotsiaalset ühtekuuluvust ELis.

3.10. Komisjoni pühendumine keskkonnahoidliku rahastamise ja investeeringute toetamisele, tagades samal ajal mõjutatud sektorite ja piirkondade õiglase ülemineku, peaks tooma kasu igat liiki ettevõtjatele ning seda tuleks julgustada ja kasutada kui võimalust, mille abil kohalikud ametiasutused saaksid osaleda kogukonna algatustes, nagu taastuvenergia tootmise ühistud.

^(?) Panganduse usaldatavusnõuete kohandused, et maksimeerida krediidiandmist anda laenu ja katta saadud kahju, tagades ühtlasi nende jätkuva vastupanuvõime.

⁽⁶⁾ Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee 19. septembri 2018. aasta arvamus teemal „Mitmeaastane finantsraamistik pärast 2020. aastat“ (ELT C 440, 6.12.2018, lk 106).

3.11. Euroopa roheline kokkuleppe tegevuskava keskkonnaeesmärk ärgitada ELi partnereid tegutsema, tagades meetmete võrreldavuse, peaks toimuma kliima nimel tegutsevate riikide koalitsiooni vormis, kus Nobeli preemia pälvinud teadlaste Tirole (2017) ja Nordhausi (2018) soovitude alusel liigitatakse riigid atmosfääri paisatavate kasvuhoonegaaside alusel, et survestada Maailma Kaubandusorganisatsiooni (WTO) kehtestama süsinikutariife. Süsinikdioksiidi hinna alammäära mehhanismi võiks rakendada kas ELi heitkogustega kauplemise süsteemi või energia maksustamise direktiivi kaudu, mille läbivaatamine on kavas on kavas Euroopa roheline kokkuleppe osana.

4. Konkreetsed märkused

4.1. Eelarve tulemuslikkuse tagamine

4.1.1. Komitee hindab kõiki COVID-19 pandeemia leevendamiseks kavandatud meetmeid, mille eesmärk on pakkuda sektoritele ja ettevõtetele likviidsustoetust Euroopa Investeeringuspanga tagatisvahendite kaudu, mis võivad samuti soodustada selle muutumist ELi kliimapangaks.

4.1.2. Koroonaviiruse pandeemiaga kaasnevast erakordsest inim- ja majanduskriisist saadud ühe peamise õppetunnina on vaja tugevdada Euroopa investeeringute stabiliseerimise vahendit, mille abil suudetakse reageerida piisavate avaliku sektori investeeringutega iga riigi konkreetsetele probleemidele. Samuti on vaja meetmeid, mis aitaksid liikmesriikidel tõhustada oma maksusüsteemide kasutamist ja riiklikke poliitilisi stiimuleid (?) oma majanduse elavdamiseks.

4.1.3. Ühtlasi juhib komitee tähelepanu sellele, et kavandatav Euroopa stabiilsusmehhanismi asutamislepingu reform peaks käima käsikäes lähenemise ja konkurentsivõime eelarvelise toetusvahendi ning Euroopa hoiuste tagamise skeemiga. Arvestatavaid pingutusi on juba tehtud riskide vähendamiseks pangandussektoris (viivislaenude vähendamine, omavahendite ja kõlblike kohustuste miinimumnõuete väljatöötamine, maksejõuetuskord jne).

4.1.4. Komitee toetab täielikult Euroopa Investeeringuspanga kui liidu kliimapanga rolli ja peab väga oluliseks teiste finantseerimisasutustega tehtavat koostööd. Proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt on vaja tagada piisav likviidsus kõigile potentsiaalsetele pankadele, kes võiksid osaleda roheline kokkuleppe tingutes.

4.2. Selliste kavandatud instrumentide ja vahendite tulemuslikkuse optimeerimine, millega kujundatakse ümber Euroopa poolaasta protsess, et seada kestliku arengu eesmärgid ELi poliitikakujundamise ja meetmete aluseks

4.2.1. Vaja on keskkonnasäästliku tegevuse, sh sotsiaalsete aspektide usaldusväärset ja põhjalikku taksonoomiat ning tuleb luua koostoime ja kokkupuutepunktid ÜRO edusammudega kestliku arengu eesmärkide nõuetekohase integreerimise abil Euroopa poolaastasse. Otsused ELi taastefondi vahendite kasutamise kohta peaksid lähtuma kogu ELi hõlmavast keskkonnahoidliku rahastamise taksonoomiast, mille eesmärk on premeerida investeeringuid puhastesse tehnoloogiatesse.

4.2.2. Komitee nõuab üldsusele kättesaadavate statistiliste allikate põhjalikumalt ja paremat kasutamist ning suuremat Eurostati osatähtsust kestliku arenguga seonduva tulemuslikkuse kohta usaldusväärsete andmete esitamisel. Võimendada tuleb seost ÜRO kestliku arengu eesmärkide tulemusnäitajate ja Euroopa Investeeringuspanga sätetega.

4.2.3. Eri päritolu üksikasjalike andmete (sh georuumiline asukoht) kogumiseks ja riikidevahelise võrreldavuse saavutamiseks on vaja tehnoloogilisi lahendusi. Muu kui finantsteabe avalikustamist käsitleva direktiivi (2014/95/EL) läbivaatamine võib aidata kaasa standardiseeritud kvaliteetse teabe avalikustamisele, mis on tänu ühtlustatud meetodikale täielikum, asjakohasem ja paremini võrreldav, (8) võttes arvesse finantsstabiilsuse nõukogu kliimaga seotud finantsteabe avaldamise töörühma soovitusi.

(7) Et tegeleda positiivsete välismõjudega.

(8) Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee 17. oktoobri 2018. aasta arvamus komisjoni teatise „Tegevuskava: jätkusuutliku majanduskasvu rahastamine“ kohta (ELT C 62, 15.2.2019, lk 73).

4.2.3.1. VKEdele tuleks võimaldada muu kui finantsteabe avalikustamist, andes neile tehnilist abi hõlpsasti kättesaadavate põhiandmete kogumiseks (et kasutada neid peamiste tulemusnäitajate jaoks)⁽⁹⁾.

4.2.4. Keskkonnasäästliku tegevuse dünaamiline taksonoomia: hinnata ja integreerida tuleb turutavasid, millel on tugevad mõjunäitajad. Komitee rõhutab sobivate projektide valimisel turupõhisuse kontrollimise olulisust⁽¹⁰⁾.

4.2.4.1. Komitee rõhutab, et juhul kui on olemas täpsemad meetodikad, tuleb neid kindlasti kasutada, eesmärgiga arendada hindamissüsteeme, mis põhinevad äriühingute esitataval usaldusväärsel teabel, et tagada vastavus kõigile finantstoodete standarditele (märgised, rohelised võlakirjad ja kestlikkuse võrdlusalused), mida käsitletakse jätkusuutliku majanduskasvu rahastamise tegevuskavas.

4.2.4.2. Vaja on tagasisidet ÜRO redaktsioonirühmade koostatud mõjuarvutuste läbivaatamise protsessi kohta (eelkõige seoses CO₂-maksu ja heitkogustega kauplemisega, mis on usaldusväärsete kestlikkuse võrdlusaluste põhiaspekt).

4.2.5. Komitee kiidab heaks mõjuhindamise läbinud kava, millega suurendada ELi 2030. aasta kasvuhooonegaaside heite vähendamise eesmärke. Kava avaldatakse eeldatavasti 2020. aasta suvel ning see sisaldab investeerimisvajaduste analüüsi. Veel nõuab komitee tungivalt ÜRO kestliku arengu tegevuskava 2030 ja Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamise edenemisega seotud mõju täpsustamist.

4.2.6. Kontrolliasutustel ja muudel avaliku sektori järelevalveasutustel, näiteks Euroopa Kontrollikojal, peaks samuti olema suurem roll eespool nimetatud vähendamiseeasmärkide sotsiaalse mõju jälgimisel.

4.2.7. Komitee rõhutab suurandmete ja tehisintellekti potentsiaali investorite eelistuste ja investeringute sihtkohtade kooskõlla viimisel. Samuti tuleks analüüsida masinõppe lahendusi, et suunata investeringute vood ümber konkreetsetesse sektoritesse või tegevustesse, kus võetakse arvesse keskkonnavalasid, sotsiaalseid ja äriühingu üldjuhtimisega seotud põhimõtteid.

4.3. Tehniline abi

4.3.1. Komisjoni ja Euroopa investeerimisnõustamise keskuse seni võetud suutlikkuse suurendamise meetmed on hea alus kestlike projektide loomiseks, kuid rakendada tuleb tõhusamaid meetodeid, mis võimaldavad rahavooge kindlamalt rohelise majanduse poole ümber orienteerida.

4.3.2. Komitee kiidab heaks ühtse kontaktpunkti loomise, et hõlbustada rahaliste vahendite kättesaadavust nii avaliku kui ka erasektori projektarendajate ja finantsvahendajate kaudu. VKEde puhul toetab komitee struktuurset koostööd nende esindusorganisatsioonidega.

4.4. Finantsharidus (koos tehnilise abiga)

4.4.1. Kodanikele alates eelkoolihariduse etapist: Euroopa kodanikud on üha enam huvitatud sellest, et nende säästud ja investeringud oleksid seotud sotsiaalsete ja keskkonnanäesmärkidega. Finantskirjaoskus (põhjalikumad teadmised finantsvaldkonna toimimisest) võib aidata avardada kodanike võimalusi ja lähendada neid kestliku rahanduse küsimustele, sh rahanduse asjakohase rolli määramisel ühiskonnas.

4.4.2. See on oluline kõigile rohelise kokkuleppe protsessi kaasatud tehnilistele asutustele ja asjaomastele kodanikuühiskonna organisatsioonidele.

⁽⁹⁾ Peamised tulemusnäitajad.

⁽¹⁰⁾ Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee 17. oktoobri 2018. aasta aramus „Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, mis kehtestab InvestEU programmi“ (ELT C 62, 15.2.2019, lk 131).

4.5. Ettevõtjate oskuste jätkusuutlikkus

4.5.1. Komitee rõhutab, et puhaste tehnoloogiate kasutuselevõtuks ja levitamiseks on vaja tehnoloogia rakendamise, kohandamise ja hooldamisega seotud oskusi. Oskused on samuti olulised majandusele ja ettevõtlusele, töötajatele ja ettevõtjatele, et kiiresti kohaneda keskkonnapoliitikast või kliimamuutustest tingitud muutustega. Õiged oskused keskkonnanahoidlike töökohtade jaoks on keskkonnanahoidlikumale majandusele ülemineku üks eeltingimus.

4.5.2. Komitee juhib tähelepanu sellele, et muutuvate töökohtade ja tööalaste nõuetega kohanemise peamine eesmärk on tagada töötajatele ajakohane teave keskkonnanahoidlikus majanduses vajalike uute oskuste kohta. Vaja on selget oskuste prognoosimise strateegiat ja oskuste tegevuskava, et muuta tööjõud tööstuse tulevastele vajadustele vastavaks ja hoida seda sellisena. Piirkondliku õiglase ülemineku jaoks peaks seega eelkõige investeerima haridusse ja koolitusse ning tugevdama elukestva õppe tava.

4.6. Sotsiaalselt vastutustundlikud riigihanked

4.6.1. Sotsiaalselt vastutustundlikud riigihanked on ökoloogilise ülemineku aluseks haldusasutustes ja korrupsiooni-vastases võitluses, sealhulgas vastutustundlike tavade edendamisel teenusepakkujate kaudu.

4.6.2. Komitee toetab riigihangete kohustuslikke keskkonnanahoidlikkuse miinimumkriteeriume või -eesmärke valdkondlikes algatustes, ELi rahastuses ja tootepõhistes õigusaktides, kasutades selleks keskkonnanäitajaid ning lähtudes ELi taksonoomia edenemisest. Sellega seoses on vaja terviklikumaid, läbipaistvamaid ja lihtsamaid keskkonnamärgistamise teabesüsteeme, mis näitaksid rangete jätkusuutlike eesmärkide järgimist.

4.7. Õiglase ülemineku mehhanism

4.7.1. Komitee väljendab heameelt õiglase ülemineku mehhanismi üle, millel on suur potentsiaal soodustada konkreetsetes sektorites ja piirkondades üleminekut keskkonnanahoidlikule majandusele. Komitee märgib, et mehhanism ei tohi piirduda üksnes CO₂ heite vähendamise protsessi rahastamisega ning seda tuleks rakendada koos ajutiste stabiilsusmehhanismidega, tuues kasu teistele sektoritele ja piirkondadele, kus valitseb halb majandusolukord ning mis vajavad struktuurireforme.

4.7.2. Õiglase ülemineku mehhanism on toetuste ja rahastamisvahendite tasakaalustatud kombinatsioon programmide vahel, mida hallatakse keskselt või ühiselt, eri liiki rahastamisallikate vahel, samuti erineva tasandi (liidu, riigi, piirkonna ja kohalik tasand) pädevus- ja vastutusvaldkondade vahel. Seetõttu vajab see ainulaadne kombinatsioon uut vastutus- ja haldustasandit.

4.7.3. Õiglase ülemineku mehhanism peab aitama luua mõjutatud piirkondades uusi töökohti. Komitee juhib tähelepanu sellele, et Rahvusvaheline Tööorganisatsioon (ILO) peab oskuste puudumist peamiseks kitsaskohaks mitmes sektoris, nagu taastuvenergia, energia- ja ressursitõhusus, hoonete energiatõhusaks renoveerimine, nullenergiaehitus, keskkonnateenused ja tootmine.

4.7.4. Komitee nõuab tugevat sidusust kavandatud 2021. aasta sotsiaalmajanduse tegevuskava ja Euroopa rohelise kokkuleppe investeerimiskava vahel, et hõlmata sotsiaalmajanduse investeringud õiglase ülemineku mehhanismi rakendamisse.

4.7.5. Õiglase ülemineku mehhanism peab samuti arvestama iga riigi ja selle piirkondade⁽¹¹⁾ alates 1990. aastast tehtud jõupingutusi CO₂ heite vähendamisel, et ka neil oleks juurdepääs rahalistele vahenditele ning et neid ei karistataks nende varasema tööle hakkamise eest. Selleks peaks Eurostat parandama piirkondliku lähenemise ja kaugenemise näitajate (sh rahvastikukao ja vananemise näitajate) avaldamist, et ka need piirkonnad saaksid kasu.

⁽¹¹⁾ Piirkonnad, mida on mõjutanud ELi nõukogu otsuse 2010/787/EL alusel lõpetatud kaevandamistööd.

4.8. Üleilmsed jõupingutused rahvusvahelises koostöös

4.8.1. Komitee väljendab heameelt hiljuti loodud kestliku rahanduse rahvusvahelise platvormi üle,⁽¹²⁾ mille kaudu suurendatakse erasektori kapitali keskkonnasäästliku rahastamise tarvis üleilmsel tasandil. Seda foorumit tuleks kasutada ka heitkogustega kauplemise süsteemi rahvusvahelise kasutuselevõtmise ergutamiseks.

4.8.2. Komitee märgib ka vajadust keskkonna- ja kliimainvesteeringute järele, et toetada väljaspool ELi (eelkõige Aafrika strateegia raames) võetavaid meetmeid.

4.8.3. Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee avaldab kindlat toetust koronaviirusele ülemaailmse reageerimise raames toimuvale ülemaailmsele rahastamiskonverentsile, mille eesmärk on teha ülemaailmseid jõupingutusi rahaliste vahendite kogumiseks koroonaviirusega seotud diagnostikaks, raviks ja vaktsiinideks.

Brüssel, 10. juuni 2020

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee
president
Luca JAHIER

⁽¹²⁾ Kestliku rahanduse rahvusvahelise platvormi asutasid 18. oktoobril 2019. aastal Argentina, Kanada, Tšili, Hiina, India, Keenia, Maroko ja Euroopa Liidu riikide avaliku sektori asutused. Nende riikide heide moodustab ligi poole maailma kasvuhoonegaaside heitest.